

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale și internaționale privind protecția persoanelor cu dizabilități mintale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale

- **Legea nr. 487/2002** privind sănătatea mintală și protecția persoanelor cu tulburări psihice
- **Legea nr. 272/2004** privind protecția și promovarea drepturilor copilului
- Prevederi privind persoanele puse sub interdicție
- Standarde minime de calitate în centrele rezidențiale ANPH
- Standarde minime obligatorii pentru serviciile de tip rezidențial - ANPCD

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 487/2002

Grupul protejat – persoanele cu tulburări psihice (art. 5 lit. a)

- Evaluarea sănătății mintale (art. 10-17)
 - examinare directă
 - la cererea pers examinate / solicitarea unor instituții
 - consimțământul liber informat/asistența reprezentantului legal sau personal
 - în cadrul unei instituții de sănătate mintală

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 487/2002

- numai de către medicul psihiatru
 - rezultatul evaluării se comunica persoanei / reprezentantului personal sau legal / autorităților în drept
 - dreptul la confidențialitatea informațiilor
 - dreptul de a contesta evaluarea

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 487/2002

- Dreptul la asistență medicală în aceleași condiții cu alte categorii de bolnavi (art. 24)
- Serviciile de îngrijire trebuie:
 - Să fie accesibile
 - să asigure și să dezvolte modele de îngrijire comunitară
 - Să dispună de personal medical și paramedical adecvat
 - Să dispună de spații adecvate / proceduri de terapie adecvate
 - Să permită exercitarea drepturilor cetățenești și a celor ce derivă din calitatea de pacient
 - Să asigure condiții pentru viața privată
 - Să respecte și să fie adecvate convingerilor religioase și culturale ale pacientului

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 487/2002

- Dreptul persoanei cu tulburări psihice de a fi apărată împotriva relelor tratamente din partea altor pacienți a personalului sau a altor persoane (art. 26)
- Îngrijirea în mediul cel mai puțin restrictiv/proceduri cât mai puțin restrictive (art. 26 alin. 2)
- Existența unui program terapeutic individualizat (art. 28)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 487/2002

- Consimțământul la tratament (art. 29)
 - Excepțiile privind consimțământul
 - Retragera consimțământului
- Comunicarea deciziilor terapeutice pacientului (art. 32)
- Confidențialitatea informațiilor și excepțiile prevăzute de lege (art.33)
- Dreptul pacientului de a înainta plângeri (art. 34)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 487/2002

- Drepturile persoanelor cu tulburări psihice/drepturile pacientului cu tulburări psihice (art. 35 - 39)
 - Dreptul de a fi informat asupra drepturilor sale
 - Dreptul la viață particulară
 - Libertatea de comunicare
 - Dreptul de a nu fi discriminate
 - Dreptul de a fi apărate împotriva oricăror tratamente vătămătoare sau degradante
 - libertatea religioasă de convingere

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 487/2002

- Accesul la mijloace de educație
- Accesul la presă și mijloace de comunicare
- Dreptul pacientului de a nu fi obligat să presteze o muncă
- Dreptul de a nu fi supus studiilor clinice și tratamentelor experimentale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 487/2002

Internarea într-o unitate de psihiatrie

A. Internarea voluntară (art. 41-43)

B. Internarea nevoluntară (art. 44-59)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 487/2002

Internarea nevoluntară

- Procedura internării nevoluntare
 - Numai dacă un medic psihiatru hotărăște
 - Pericol iminent pentru sine sau pentru alte persoane/ar antrena o gravă deteriorare a stării de sănătate
 - Solicitarea internării nevoluntare
 - Motivarea solicitării

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 487/2002

- Transportul persoanei în cauză
- Obligația medicului care evaluează starea de sănătate de a informa pacientul asupra hotărârii de a o supune la tratament

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 487/2002

- Garanții privind internarea nevoluntară
 - Decizia se confirmă în termen de 72 de ore de către o comisie de revizie
 - Evaluarea periodică de către comisia de revizie
 - Notificarea deciziei și supunerea spre revizuire parchetului
 - Posibilitatea de a contesta decizia de internare nevoluntară în instanță

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 487/2002

- Alte aspecte privind internarea nevoluntară
 - Condiții similare de tratament
 - Părăsirea unității fără acord
- Nu pot fi limitate următoarele drepturi:
 - Comunicarea cu autoritățile, familia sau avocatul
 - Accesul la corespondență
 - Accesul la presă sau publicații
 - Dreptul la vot
 - Dreptul la exercitarea liberă a credinței

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 487/2002

Norme de aplicare ale legii 487/2002

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 272/2004

Grupul protejat

Copil = persoană care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu

- Principiul interesului superior al copilului

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 272/2004

Drepturi ocrotite:

- Dreptul la stabilirea și păstrarea identității (art. 8)
- Dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții/rudele (art. 14)
- Dreptul la protejarea imaginii publice a copilului (art. 22)
- Dreptul la viață intimă privată și familială (art. 22)
- Dreptul la libertate de exprimare (art. 23)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 272/2004

- Dreptul copilului cu discernământ de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește (art. 24)
- Art. 24 alin 2 – este obligatorie ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani în orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește
- Libertatea de gândire conștiință și de religie (art. 25)
- Dreptul la respectarea personalității și individualității și de a nu fi supus pedepselor fizice sau altor tratamente inumane sau degradante (art. 28)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 272/2004

- Dreptul copilului de a fi crescut în condiții care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială (art. 32)
- Existența unui plan de servicii individualizat (art. 35)
- Tutela minorului (instanța numește tutorele) – art. 42
- Dreptul copilului de a beneficia de cea mai bună stare de sănătate pe care o poate atinge și de a beneficia de serviciile medicale și de recuperare necesare (art. 43)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 272/2004

- Dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea fizică, mentală spirituală și morală (art. 44)
- Obligația statului de a acorda sprijin pentru satisfacerea nevoilor minime de locuință, hrană, îmbrăcăminte și educație ale copilului (art. 45)
- Obligația de a informa părinții și copiii cu privire la drepturile lor (art. 46)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 272/2004

- **Copilul cu handicap** (art. 46)
 - Are dreptul la îngrijire specială adaptată nevoilor sale
 - Dreptul la educație, recuperare, compensare reabilitare și reintegrare
 - Facilitarea accesului efectiv și fără discriminare la educație, formare profesională, servicii medicale, recuperare și pregătire

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 272/2004

Protecția specială a copilului lipsit de ocrotire
părintească

- Copilul beneficiază de protecția specială prevăzută de lege până la dobândirea capacității de exercițiu (art. 51)

Excepții:

- a. Dacă își continuă studiile – pe durata studiilor;
max. 26 ani
- b. La cerere – pentru maxim 2 ani – în scopul
integrării sociale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 272/2004

- Măsurile de protecție specială a copilului care a împlinit 14 ani se stabilesc numai cu **consimțământul acestuia (art. 53)**

Plasamentul – **măsură specială** – poate fi dispus la:

- O familie
- Un asistent maternal
- Un serviciu de tip rezidențial

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 272/2004

- Împrejurările care au stat la baza stabilirii măsurilor de protecție specială trebuie verificate trimestrial de DGASPC (art. 68)
- Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva oricăror forme de violență, abuz sau rele tratamente sau neglijență (art. 85)
- Obligația angajaților instituțiilor publice/private care au suspiciuni asupra unui posibil caz de abuz de a sesiza autoritățile (art. 85 al 3)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 272/2004

- Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva exploatării și nu poate fi constrâns la o muncă ce comportă un risc (art. 87)
- Dreptul de a fi protejat împotriva folosirii ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope (art. 88)
- Noțiunea de abuz asupra copilului: orice acțiune voluntară a unei persoane care se află în relație de răspundere, autoritate sau încredere față de acesta prin care este periclitată viața dezvoltarea, integritatea sau sănătatea (art. 89)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – L 272/2004

- Neglijarea copilului: omisiunea voluntara sau involuntară a unei persoane care are atribuții privind îngrijirea copilului de a lua măsurile la care este obligată și care au ca efect punerea în primejdie a copilului (art. 89)
- Dreptul copilului la protecție împotriva oricărei forme de exploatare (art. 99); protecția împotriva transferului ilicit

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – ANPH

Standarde minime de calitate în centrele rezidențiale ANPH

- Accesarea serviciilor
 - informare, admitere, evaluare, ieșire din centru
- Găzduire
 - amenajarea dormitoarelor, a sălilor de mese, spațiilor igienico-sanitare, a spațiilor comune
- Îngrijire
 - hrană, igienă personală, supraveghere, medicație
- Recuperare

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – ANPH

- Educație
- Integrare / Reintegrare sociala
- Drepturi
 - codul drepturilor beneficiarilor, relația cu personalul centrului
- Reclamații și protecție
 - procedura privind modalitățile de efectuare a plângerilor, protecția împotriva abuzurilor, notificarea incidentelor deosebite
- Calificarea personalului

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – ANPDC

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde naționale – Tutela / curatela

Reglementarea Tutelei / Curatelei
persoanelor cu dizabilități mintale

- CODUL FAMILIEI
- DECRETUL 32/1954
- CODUL PENAL
- CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde internaționale

Convenția Europeană a Drepturilor Omului

- Art. 2 – dreptul la viață
- Art. 5 - dreptul la libertate
- Art. 6 – dreptul la un proces echitabil
- art. 8 – dreptul la viață privată intimă și familială
- Art. 14 – dreptul de a nu fi discriminat

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde internaționale

Convenția ONU cu privire la drepturile copilului

- Dreptul la viață
- Dreptul la identitate
- Dreptul copilului de a nu fi separat de părinții săi
- Dreptul de a-și exprima liber opinia
- Dreptul de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește
- Dreptul la libertatea de gândire, conștiință și religie
- Dreptul de asociere

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde internaționale

- Dreptul de a se bucura de cea mai bună stare dă sănătate posibilă
- Dreptul la educație / egalitate de șanse
- Dreptul de a fi protejat împotriva exploatării economice și de a nu fi constrâns la o muncă
- Dreptul de a fi protejat împotriva folosinței ilicite a stupefiantelor
- Dreptul de a fi protejat împotriva oricărei forme de exploatare sexuală
- Dreptul de a nu fi supus la tortura, tratamente inumane sau degradante
- Dreptul de a nu fi privat de libertate în mod ilegal sau arbitrar

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde internaționale

- Prevederi speciale privind copilul cu handicap (art. 23)
- Statul trebuie să asigure o viață plină și decentă în condiții care să asigure demnitatea, să le favorizeze autonomia și să le favorizeze participarea activă la viața comunității
- Dreptul de a beneficia de îngrijiri speciale
- Acces **efectiv** la educație, , formare, îngrijirea sănătății, reeducare etc.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde internaționale

- Dreptul la verificarea periodică a tratamentului copilului pentru care a fost dispus plasamentul

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde internaționale

Principiile ONU privind protecția persoanelor cu dizabilități mintale

- Dreptul la viață în comunitate
- Determinarea stării de sănătate mintală
- Confidențialitatea
- Standarde de îngrijire
- Tratament în mediul cel mai puțin restrictiv
- Plan individualizat de tratament
- Ajutor în scopul creșterii autonomiei persoanei cu dizabilitate mintală

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde internaționale

- Consimțământul la tratament – consimțământul informat
- Accesul la un reprezentant personal (asistență în luarea deciziilor)
- Restrângerea libertății de mișcare (conținționare, izolare)
- Aducerea la cunoștință a drepturilor
- Evitarea internărilor nevoluntare

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

Universitatea
Româno-Americană

Standarde internaționale

- Internarea nevoluntară și existența unei organ de control independent a acesteia
- Dreptul la un reprezentant legal
- Accesul la informații (de ex. la dosarul medical)
- Dreptul de formula plângeri / procedura
- Existența unui sistem de monitorizare care să asigure respectarea principiilor enunțate